

May We Accept German Converts?
Aryeh Lebowitz

- I. The Question - ספר והערב נא עמ' 162
- II. Are Germans Considered Amalek?
- A. Reasons to assume they are.
1. גרממיה של אדום - Germany is גמרא מגילה דף ו. והגהות יעב"ץ שם.
 2. 162 עמ' 162 - R' Yosef Chaim Sonnenfeld from the Gra.
 - a. שו"ת שבט הלוי חלק ה' סימן קמט - doesn't buy it.
 3. Rav Chaim Soloveitchik quoted in בסוד היחיד והיחד עמ' 392 בהערה has דיוק in רמב"ם in הלכות מלכים פרק ה' הלכות ד-ה.
 - a. Questionable based on רמב"ם ספר המצוות מצוות קפז-קפח
 - b. see קול דודי דופק where he makes a distinction between national and individual mitzvah.
- B. Reasons to assume they are not. כבר עלה שנחריב - ברכות דף כח
- III. Converting Amaleikim.
- A. Source to Prohibit. מכילתא סוף פ' בשלח.
1. Problems.
 - a. שמואל ב' פרק א' פסוקים - seems directly against the pesukim תורה תמימה שמות פרק יז פסוק טז פסוקים יג-טז.
 - b. 319 עמ' 319 - strange choice of pesukim to prove the point.
 - c. seems against עת. (ההורג את הטורף) and יבמות כה: (אין אדם משים עצמו רשע) (פטור)
 2. Basic Approach of Rishonim and Acharonim - הוראת שעה. רמב"ם סנהדרין פרק יח הלכה ו'. רלב"ג שמואל ב' פרק א' פסוק יד הגהות יעב"ץ סנהדרין עח.
 3. Approach of מרכבת המשנה על המכילתא (הו"ד בשבט הלוי) - since he was an invalid convert he can be killed על פי עצמו רשע.
 - a. Problem - Maybe goy can be killed with עד אחד because at least it is עדות, but not על פי עצמו because it isn't even עדות - see רא"ש סוף פ"ק דמכות.
- B. Sources to Permit.
1. רמב"ם הלכות מלכים פ"ו ה"ד וראב"ד שם - have to totally destroy Amalek but they are allowed to make peace with us.
 2. גיטין דף נ: - grandchildren of Haman.
 - a. מנות הלוי עמ' קיז - בני בניו הש"ס שם.
 - b. עמק ברכה עמ' קכו - Can't convert because of ביטול עשה, but once they convert they are Jews.
 - c. שו"ת אבני נזר או"ח סימן תקח - only a problem during war. see חזון איש יו"ד קנ"ה.
 3. שו"ת שבט הלוי שם - Rambam probably rejects the Mechilta.
- C. Halacha. שו"ת שבט הלוי ח"ה סימן קמט.

ספר והערב נא - הנה לפני מספר שנים אל שערי בית הדין הגדול בירושלים הגיע גוי ממוצא גרמני וביקש להתגייר. לאחר דרישות וחקירות ניכר היה כי כוונותיו טהורות וכנות ואכן מעוניין הוא להסתפח לנחלת ה' ללא מניעים זרים.

אלא שקם אחד הדיינים וטען כי בל לנו להתעסק בגירותו של נכרי זה בשל היותו ממוצא גרמני והלא נאמר במכילתא דרבי ישמעאל... מבואר איפוא, אמר הדיין, כי לאחר מעשה עמלק השביע הקב"ה את בני ישראל, כי עליהם לקבל גרים מכל אומות העולם, למעט מהאומה העמלקית. האם טענתו של אותו חכם נכונה? האומנם אסור לנו לקבל גרים בני העם הגרמני?

1 - תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ו עמוד א-ב

ואמר רבי יצחק: מאי דכתיב +תהלים ק"מ+ אל תתן ה' מאויי רשע זממו אל תפק ירומו סלה. אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו. זממו אל תפק - זו גרממיה של אדום, שאלמלי הן יוצאין מחריבין כל העולם כולו. ואמר רבי חמא בר חנינא: תלת מאה קטירי תגא איכא בגרממיה של אדום, ותלת מאה ושיתין וחמשה מרזבני איכא ברומי. ובכל יומא נפקי הני לאפי הני ומקטיל חד מיניהו, ומיטרדי לאוקמי מלכא.

2 - הגהות יעב"ץ שם

נ"ב כמדומה ר"ל גרמניה היא אשכנז שלנו

3 - והערב נא עמ' 162

ידוע, כי כאשר "וילהלם השני" קיסר גרמניה הגיע לשערי ירושלים לא יצא לקראתו רבה של ירושלים רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כדי שלא לברכו בברכת המלכים משום שהיתה בידו קבלה מאת הגאון מוילנא כי גרמניה היא ספק עמלק והוא לא רצה לברך על ספק עמלקי.

4 - שו"ת שבט הלוי חלק ה' סימן קמט

ובעצם שאלתו על קבלת הגר"א דהגרמנים הם משורש עמלק אם כי לפי מעשיהם הרעים בודאי הם קרוב להם אבל לדון בזה"ז כן קשה דהא כה"ג לענין גר עמוני ומואבי קי"ל פ"ג דידיים וברכות כח דכבר עלה סנחריב יבלבל כל העולם ומתירים אותם לבא בקהל ולענין מצרי יש מחלוקת עיין ברמב"ם ורא"ש וטור אה"ע סימן ד' בזה, וא"כ לענין עמלקי פשוט שאינו ידוע.

5 - רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ד-ה

מצות עשה להחרים שבעה עממין שנאמר החרם תחרימם, וכל שבא לידו אחד מהן ולא הרגו עובר בלא תעשה שנאמר לא תחיה כל נשמה, וכבר אבד זכרם. וכן מצות עשה לאבד זכר א עמלק, שנאמר תמחה את זכר עמלק, ומצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו, כדי לעורר איבתו, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק, מפי השמועה למדו זכור בפה לא תשכח בלב, שאסור לשכוח איבתו ושנאתו.

א5 - ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קפז

והמצוה הקפ"ז היא שצונו להרוג שבעה עממין ולאבדם. שהם היו שורש עבודה זרה ויסודה הראשון. והוא אמרו יתעלה (שופטי' כ"ז) החרם תחרימם. ובאר לנו בהרבה כתובים (שם יח משפטי' כג לג וס"פ ואתחנן ז ד) שסבת זה כדי שלא נלמד מכפירתם. והנה באו כתובים רבים (שם ובל"ת מח - ט) לזרז על הריגתם ולחזק בזה. ומלחמתם מלחמת מצוה. ואולי יחשוב חושב כי זו מצוה שאינה נוהגת לדורות אחר שבע' עממין כבר אבדו. וזה אמנם יחשוב אותו מי שלא הביין ענין נוהג לדורות ואינו נוהג לדורות. וזה כי הצווי שנגמר בהגיע תכליתו מבלתי שיהיה זה תלוי בזמן ידוע לא ייאמר בו אינו נוהג לדורות אבל הוא נוהג בכל דור שימצא בו אפשרות הדבר ההוא. התחשוב כשיאבד השם יתעלה זרע עמלק לגמרי ויכריתו עד אחריתו כמו שיהיה במהרה בימינו כמו שהבטיחנו יתעלה (ס"פ בשלח) כי מחה אמחה את זכר עמלק [הנאמר אז שאמרו יתעלה (שבמ' קפח) תמחה את זכר עמלק] אינו נוהג לדורות. זה לא ייאמר, אבל הוא נוהג בכל דור ודור כל זמן שנמצא מזרע עמלק מצוה להכריתו. וכן להרוג שבע' עממין ולאבדם צווי נצטונו בו והוא מלחמת מצוה ואנחנו מצוים לחטט אחריהם ולרדפם בכל דור ודור עד שיכלו

ולא ישאר מהם איש. וכן עשינו עד אשר תמו ונכרתו על ידי דוד ונתפזרו הנשארים ונתערבו בין האומות עד שלא נשאר להם שם. ולא בעבור שנכרתו תהיה המצוה שנצטוינו בה להרגם אינה נוהגת לדורות כמו שלא נאמר במלחמת עמלק אינה נוהגת לדורות ואפילו אחר כלותם ואבדם. מפני שאלה המצות אינן נקשרות בזמן ולא במקום מיוחד, כמו המצות המיוחדות במדבר (הנז' שרש ג) או במצרים, אבל הם נקשרות בו כל זמן שיימצא שיהיה איפשר בו הצווי ההוא. ובכלל הנה ראוי לך להבין ולדעת ההבדל אשר בין המצוה ובין הדבר שנצטוינו עליו. כי פעמים תהיה המצוה נוהגת לדורות אבל יהיה הדבר שנצטוינו עליו כבר נעדר באחד מן הדורות. ולא בהעדר הדבר שנצטוינו עליו תשוב המצוה אינה נוהגת לדורות. אבל תהיה אינה נוהגת לדורות כשיהיה הענין בהפך והוא שיהיה דבר אחד נמצא בעניין אחד מן הענינים והיה חייב לעשות בו מעשה אחד או משפט אחד בזמן אחד מן הזמנים והוא היום בלתי נוהג ואעפ"י שהדבר ההוא נמצא באותו ענין. כמו לוי זקן שהיה פסול במדבר (בהעל' ח כה) והוא כשר אצלנו היום כמו שהתבאר במקומו (חולין כד א שרש ג עמ' צז, כלי המקדש פ"ג ה"ח). והבין זה השרש ושיים אותו בלבבך:

ב5 - ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קפח

והמצוה הקפ"ח היא שצווינו להכרית זרע עמלק לבד משאר זרע עשו, זכרים ונקבות קטנים וגדולים. והוא אמרו יתעלה (ס"פ תצא) תמחה את זכר עמלק. וכבר קדם לנו (מ' כ וקעז) אמרם שלש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו שלעמלק. ומלחמת עמלק היא מלחמת מצוה גם כן וכבר התבארו משפטיה בפרק שמיני מסוטה (מד ב):

5c - Kol Dodi Dofek Chapter 10

I heard the answer from my father of blessed memory. Every nation that conspires to destroy the Jewish people is considered by the halakhah to be Amalek. My father added that as concerns Amalek itself we were commanded to perform two mitzvot: (a) [for the individual] to blot out the memory of Amalek, which is incumbent on everyone [to slay] any individual member of Amalek [that he encounters], as expounded in the Torah portion of Ki Tetzeh, "You shall blot out the memory of Amalek" (Deuteronomy 25:19), and (b) [for the community] to engage in communal military preparedness for war against Amalek, as it is explained in the Torah portion of B'shalach, "The Lord will wage war with Amalek from generation to generation" (Exodus 17:16). With relation to any other nation that stands ready to destroy us, we are [now after the time of Sennacherib] commanded to wage war against it [even] while it prepares for war against us, and our war against it is a "War of Mitzvah", in accordance with the command of the Torah that "The Lord will wage war with Amalek from generation to generation." However, the destruction of individuals, which is derived from the Torah portion of Ki Tetzeh, refers only to the biological descendants of Amalek. The words of Maimonides include the obligation to wipe out individuals, which does not apply to any other nation that plots destruction against the People of Israel. However, since the obligation of warring with Amalek pertains to such a nation (as well), he did not employ the phrase "And its memory has already been lost."

6 - תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח עמוד א

תנא: עדיות בו ביום נשנית, וכל היכא דאמרין בו ביום - ההוא יומא הוה. ולא היתה הלכה שהיתה תלויה בבית המדרש שלא פירושה. ואף רבן גמליאל לא מנע עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת, דתני: בו ביום בא יהודה גר עמוני לפניהם בבית המדרש, אמר להם: מה אני לבא בקהל? אמר לו רבן גמליאל: אסור אתה לבא בקהל; אמר לו רבי יהושע: מותר אתה לבא בקהל. אמר לו רבן גמליאל: והלא כבר נאמר: +דברים כ"ג+ לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'! אמר לו רבי יהושע: וכי עמון ומואב במקומן הן יושבין? כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות, שנאמר: +ישעיהו י' + ואסיר גבלות עמים ועתודותיהם שושתי ואוריד כאביר יושבים, וכל דפריש - מרובא פריש. אמר לו רבן גמליאל: והלא כבר נאמר: +ירמיהו מ"ט+ ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון נאם ה' - וכבר שבו. אמר לו רבי יהושע: והלא כבר נאמר: +עמוס ט'+ ושבתי את שבות עמי ישראל - ועדיין לא שבו. מיד התירוהו לבא בקהל.

7 - מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דעמלק פרשה ב

ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' וגו', ר' יהושע אומר לכשישב הקב"ה על כסא מלכותו ותהי ממלכתו באותה שעה מלחמה לה' בעמלק ר' אלעזר המודעי או' נשבע הקב"ה בכסא הכבוד שלו אם אניח נין ונכד של עמלק תחת מפרס כל השמים שלא יאמרו גמל זה של עמלק אם אניח נין ונכד לעמלק. ר' אליעזר אומר נשבע המקום בכסא הכבוד שלו שאם יבא אחד מכל אומות העולם להתגייר שיקבלוהו ולעמלק ולביתו לא יקבלוהו שנ' ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (ש"ב = שמואל ב' = א יג) נזכר דוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבינו אם יבא אחד מכל האומות שבעולם להתגייר שיקבלוהו ומביתו של עמלק שלא יקבלוהו מיד ויאמר אליו דוד דמך על ראשך כי פוך ענה בך לכך נאמר מדור דור. ד"א מדור דור ר' יהושע אומר מדור אלו חיי העולם הזה דור אלו חיי העולם הבא ר' אלעזר המודעי אומר מדורו של משה ומדורו של שמואל ר' אליעזר אומר מדורו של משיח שהם ג' דורות ומנין לדורו של משיח שהן ג' דורות שנ' ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים (תהלים עב ה).

8 - תורת תמימה שמות פרק יז פסוק טז

אינו מבואר בכלל מניין להמכילתא להסמיך עיקר דרשה זו על זה הפסוק ונראה דמדייק שהמלות מדר דר באו חסרות בלא ו שלא מצינו דוגמת זו בשארי מקומות וידוע בכמה מקומות שאות ג' מתחלפת באות ד' ככל אותיות הסמוכות זה לזה כמו גור - דור, שגר - שדר, גלוסקמא - דלוסקמא ועוד. ובגיטין נד. איתא ההוא דהו קרי ליה דייר בן דיירתא ופירש"י גר בן גיורת ובמר, פ' חיי פרושו הפסוק גר ותושב דייר ומארי ביתא ועוד כהנה. ועוד י"ל דמדייק דהו"ל לומר לדור דור בלמד כמו "וזה זכרי לדור דור", "כסאך לדור ודור" וס"ל למכילתא דלכן כתבה התורה כאן מדר דר חסר ו' וגם במ"ס ולא בלמ"ד לרבו שני ענינים האחד מדור דור כפשוטו בכל הדורות והשני בחלוף אות ד' על ג' שלא לקבל גרים ממנו והכונה שמלחמה לה' בעמלק אפילו בגרים הבאים ממנו כי לא יחפוץ שם. והנה איתא במכילתא כאן שמביא ר' אליעזר ראייה לדינו מעמלק ומביתו לא יקבלו גרים שנאמר ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה וימאר בן איש גר עמלקי אנכי באותה שעה נזכר דוד מה שנאמר למשה שאם יבאו מכל האומות שבעולם להתגייר יקבלוהו ומביתו של עמלק לא יקבלוהו מיד ויאמר אליו דמך על ראשך כי פוך ענה בך ע"כ. ואני תמה מאד הלא בפסוק מבואר הסבה שבעבורה הרגו דוד מפני שהרג את שאול וכמבואר מפורש מהמשך כל הפסוקים ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלוח ידך לשחת את משיח ה' וגו' ויאמר אליו דוד דמך על ראשך כי פוך ענה בך לאמר אנכי מתתי את משיח ה' הרי דלולא זה לא היה הורגו כלל וצע"ג ליישב. ולמרבה הפלא נראה לומר דהדורש הזה מדייק למה התוכח כל כך דוד עם הנער הזה וגם התנצל על המיתו אותו מפני שפיו ענה בו והלא כנודע בדברי ימיו של דוד המלך אשר את מי שראה לנכון להרוג הרג מבלי כל טענת והתנצלות ולכן נראה כי באמת ידע דוד שהבער הזה לא הרג את שאול כאשר באמת כן היה ששאל הרג את עצמו והיה מכיר זאת בחכמה מדברי הנער שהכיר בו שהגיד כזה מפני שקוה למצוא ע"י זה חן בעיני דוד או בנבואה או בידיעה מן הצד ולכן רצה להרוג את הנער אך ורק מפני שהיה מעמלק ורק לא רצה לפרש שמפני זה הורגו אולי מפני שהיה מתעתד אז לעלות למלוכה ולא רצה להרגיז את העומות כי שונא הוא אותם לכן למען לא יחשבו כזאת האומות שהורגו בשביל גזע עמלק טען עמו למראה פנים איך לא ירא לשלוח יד במלך וכי פיו ענה בו שהרג את שאול וידעו כולם כי בשביל זה הרגו ודו"ק. וע"ע מש"כ בענין פסוק הנזכר בשמואל בפרשת נח בפסוק ואך את דמכם לנפשותיכם יעו"ש.

9 - שמואל א' פרק לא

ג ותכבד המלחמה אל-שאול וימצאהו המוריס אנשים בקשת ויחל מאד מהמוריס: ד ויאמר שאול לנשא כליו שלף-חרבך | ודקרני בה פור'בואו הערלים האלה ודקרני והתעללו-בי ולא אבה לנשא כליו כי ירא מאד ויקח שאול את-חרב ויפיל עליה: ה וירא נשא-כליו כי-מת שאול ויפל גם-הוא על-חרבו וימת עמו:

10 - שמואל ב' פרק א' פסוקים יג-טז

יג ויאמר דוד אל-הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן-איש גר עמלקי אנכי: יד ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח ידך לשחת את-משיח יהוה: טו ויקרא דוד לאחד מהנערים ויאמר גש פגע-בו ויכהו וימת: טז ויאמר אליו דוד דמיך [דמך] על-ראשך כי פוך ענה בך לאמר אנכי מתתי את-משיח יהוה:

11 - הגיוני הלכה עמ' 319 בדפוס חדש (234 בדפוס ישן)

דוד הרג את הנער העמלקי כדין המגיע לרוצח משום שהרג את שאול והרי אמרו חז"ל שאין אדם משים עצמו רשע ואיך הרג דוד את הנער העמלקי הרי לא היו עדים שנהער הרג את שאול ולדוד נודע הדבר רק מפי הנער ואיך הרגו על פי הודאת עצמו? ועוד קשה שאפילו באו עדים והיו מעידים מה שהודה הנער גם אז לא היתה מגעת לו מיתה, בסוף ספר שמואל א' מסופר שכשראה שאול שהמלחמה כבדה ממנו ירא פן יתפסוהו הפלישתים ויתעללו בו וביקש את נפשו למות לפיכך נטל את חרבו ונסל עליה אולם שאול לא מת ממכת חרבו לכן ביקש מהנער העמלקי שימיתוהו כמו שנאמר "עמוד נא ומותני כי אחזני השבץ" והנער מספר בזה הלשון "ואעמוד עליו ואמותתוהו כי ידעתי כי לא יחיה אחרי נפלי" הרי שהנער העמלקי רק קירב את מיתתו של שאול ואדם הרוג הרג "גברא קטילא קטל" ובגמרא פסקו שההורג את הטריפה פטור כלומר מי שהורג אדם שאין בו עוד כוח חיות ואמדותו למיתה הרי זה פטור, ובאותה שעה שאול טרפה היה כי אחזהו השבץ ולפי הדין פטור היה הנער אם כן קשה מדוע הרגו דוד?

12 - תלמוד בבלי מסכת יבמות דף כה עמוד ב

דאמר רבא: אדם קרוב אצל עצמו, ואין אדם משים עצמו רשע

13 - תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עח עמוד א

אמר רבא: הכל מודים בהורג את הטריפה שהוא פטור

14 - רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה ו

הגונב כלי שרת מן המקדש והמקלל בקוסם והבועל ארמית אין בית דין נזקקין להו, אלא הקנאין פוגעין בהן וכל שהורגן זכה, וכן כהן ששמש בטומאה לא היו אחיו הכהנים מביאין אותו לבית דין אלא פרחי כהונה היו מוציאין אותו חוץ לעזרה ופוצעין את מוחו בגזירין, גזירת הכתוב היא שאין ממיתין בית דין ולא מלקין את האדם בהודאת פיו אלא על פי שנים עדים, וזה שהרג יהושע עכן ודוד לגר עמלקי בהודאת פיהם הוראת שעה היתה או דין מלכות היה, אבל הסנהדרין אין ממיתין ולא מלקין המודה בעבירה שמא נטרפה דעתו בדבר זה, שמא מן העמלין מרי נפש הוא המחכים למות שתוקעין החרבות בבטנם ומשליכין עצמן מעל הגגות שמא כך זה יבא ויאמר דבר שלא עשה כדי שיהרג וכללו של דבר גזירת מלך היא.

15 - רלב"ג שמואל ב פרק א

(יד) ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח ידך - יש לתמוה מדוע צוה דוד להרגו והנה עשה זה ברצון שאול ובקשתו, אלא שהתשובה בזה איננה ממה שיקשה וזה שהאומר לחברו חבול בי וחבל בו כמו שהתבאר בגמרא כ"ש בהמתת המלך ואין מצות המלך ממה שתפטרהו בזה כי דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין והנה הזהירה תורה על דבר ההמתה כ"ש על המתת המלכ' ואעפ"י שלא היו שם עדים והיה מרשיע את עצמו והיה מפני זה פטור בדין הנה עשה דוד זה להוראת שעה שלא יקלו האנשים לשלוח ידם במלכות ולזאת הסבה בעינה נזהר משלוח יד בשאול כשהיה במער' ואעפ"י שהיה רודפו והיה מותר להרגו, וידמה שזה הנער המבשר לא היה גר צדק ואעפ"י שאמר בן איש גר עמלקי כבר אמר זה להורות שאינו עמלקי באמת אבל אביו התגורר בארץ עמלק וזאת היתה תשובתו לדוד כי כבר ידע דוד מפיו כי עמלקי הוא אבל שאל לו על המקום שהיה חונה בו והוא השיב כי בעבור המקום נקרא עמלקי לא שהיה ממשפחת עמלק;

16 - הגהות יעב"ץ לסנהדרין שם

נ"ב ומעשה דוד בעמלקי צ"ל מלך שאני והוראת שעה היתה

17 - שבט הלוי בשם מרכבת המשנה

ולר' אליעזר יראה דגם דיעבד לא מהני אם קבלוהו ואון לי לזה דר"א ה"ר ממקרא שמואל ב' א' שנאמר בן איש גר עמלקי אנכי ונזכר דוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבינו שמבית עמלק לא יקבלוהו ויאמר לו דוד דמך בראשך כי פיך ענה בך, והדבר תמוה דהא מבואר במקרא דלא בשביל זה הרגו אלא בשביל ששלח יד במשיח ה' בשאול המלך אלא ע"כ דהפירוש דאיך הרגו ע"פ עצמו דאין אדם נהרג ע"פ עצמו אלא כיון שא"ל שהוא גר עמלקי וקרות זה לא מהני גם דיעבד וא"כ נשאר לו דין בן נח שנהרג ע"פ דיין א' ועד א' והה"ד ע"פ עצמו, ושוב ראיתי כדברי בזה בס' מרכבת המשנה על המכילתא סו"פ בשלח שם. איברא בעצם הדין האחרונים מסופקים אם נהרג באמת בן נח

גם ע"פ עצמו דעד א' הוא בגדר עדות עכ"פ משא"כ ע"פ עצמו דאינו בגדר עדות כלל, כמש"כ הרא"ש סופ"ק דמכות והדברים עתיקים.

18 - רא"ש מסכת מכות פרק א סימן יג

אילעי וטוביה קריביה דערבא הוו סבר רב פפא למימר גבי לוח ומלוה רחוקים נינהו א"ל רב הונא בריה דרב יהושע אי ליתיה ללוח לאו בתר ערבא אזיל. פרש"י דעדי הלואה הוו ודמיא להא דירושלמי כתב נכסיו לשני בני אדם והעדים כשרים לזה ופסולין לזה הכא נמי כיון דאי לית ליה ללוח אזיל בתר ערבא א"כ נכתב השטר על הלוח ועל הערב וכיון דפסולין לערב פסולין אף ללוח. והראב"ד כתב שטענותיהן על עיסקי פירעון כגון שאמר לוח למלוה פרעתין ובטענה זו נפטר הערב והביא עדים שלא פרעו ונמצא הערב מתחייב וא"ת ונהימניה לגבי לוח שלא פרע ולא ניהמניה לגבי ערב דפלגי דבורא מידי דהוה אההיא דפ"ק דסנהדרין (דף ט ב) פלוני רבעו לרצונו הוא ואחר מצטרפין להורגו דפלגינן דבורא דאדם קרוב אצל עצמו ואינו משים עצמו רשע וכן בפרק זה בורר (דף כה א) בר בניתוס אסהידו ביה תרי סהדי חד אמר אוזיף ברבייתא וחד אמר לדידי אוזיף ברבייתא ופסליה רבא לבר בניתוס משום דאדם קרוב אצל עצמו ומהמנין ליה דאוזיף ברבייתא ולא לדידיה. וכן ביבמות (דף כה ב) עד שבא ואמר הרגתי לבעלה של אשה זו שמשיאין אותה דמהמנין ליה שנהרג ולא שהוא הרגו הכא נמי לפלוג דבורא ולהימניה לגבי לוח ולא לחיובי ערב. ויש מתרצין דלא דמי התם הני סהדי לאיחויבי גברא או למיפסליה קאתו הלכך בעיקר העדות שהם אומרים שרבע או שלוח ברבייתא נאמנים ובמה שאמר לדידי מילי אחריני נינהו ולא מקבלינא מיניה אבל להאמינם לחייב הלוח ולא הערב אי אפשר כיון שיש שטר שהוא הערב. והראב"ד ז"ל כתב בתשובותיו שכל עדות שבטלה מקצתה מחמת פסול קורבה בטלה כולה ולא פלגינן דבורא. דהא לא פליג בהו רחמנא דאמר מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותם בטילה אף שלשה אלמא לא פלגינן עדותם והא דאמר אדם קרוב אצל עצמו ואין משים עצמו רשע היינו דוקא כשמעיד על עצמו שאין זה עדות כלל אלא כמי שאינו דמי שאין אדם נקרא לעצמו עד פסול כדי שנאמר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ודמיא להא דאמר לעיל במקיימי דבר הכתוב מדבר דכי היכי דכשנמצא אחד מן העדים קרוב או פסול עדותן בטילה הכי נמי כשנמצא לאחד מהן קרוב או פסול שהרי מקצת עדותן בטילה מחמת קורבה. וכי היכי שאין ההורג פוסל את שאר העדים מפני שאין אני קורא בו עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הכי נמי כשהוא מעיד על עצמו ועל אחר בכלל אין אני קורא בו עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה לפי שאין עליו שם עד כלל ומוכח כדבריו בפ"ק דסנהדרין (דף י א) דאמר פלוני בא על אשתי הוא ואחר מצטרפין להורגו אבל לא להורגה פשיטא סד"א אדם קרוב אצל עצמו אמרינן אצל אשתו לא אמרינן קמ"ל. פי' ס"ד אין אדם קרוב כל כך אצל אשתו שלא תהא עדותו שהוא מעיד עליה עדות פסולה ולבטל כל העדות מפני שבטלה מקצתה בטלה כולה קמ"ל דאשתו כגופו ואין זה עדות כלל הלכך פלגינן דבורא כדפלגינן בגופו והכי נמי אמר התם גבי פלוני רבע שורי אדם קרוב אצל עצמו אמרינן אצל ממונו לא אמרינן פירוש ואף האדם פטור לפי שהוא עדות שבטלה מקצתה ולפי זה ניחא ההוא דירושלמי כתב כל נכסיו לשני בני אדם והעדים קרובים לזה ורחוקים לזה רבי יוחנן אמר פסול וסייעיה ר' אלעזר ממתני' נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה דכי היכי דהתם עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הכי נמי הכא.

19 - רמב"ם הלכות מלכים פרק ו הלכה ד

ואם לא השלימו או שהשלימו ולא קבלו שבע מצות, עושין עמהם מלחמה והורגין כל הזכרים הגדולים, ובזוין כל ממונם וטפם, ואין הורגין אשה ולא קטן שנאמר והנשים והטף זה טף של זכרים, במה דברים אמורים במלחמת הרשות שהוא עם שאר האומות, אבל שבעה עממין ועמלק שלא השלימו אין מניחין מהם נשמה שנאמר כן תעשה לכל וגו' רק מערי העמים לא תחיה כל נשמה, וכן הוא אומר בעמלק תמחה את זכר עמלק, ומנין שאינו מדבר אלא באלו שלא השלימו שנאמר לא היתה עיר אשר השלימה אל בני ישראל בלתי החוי יושבי גבעון את הכל לקחו במלחמה כי מאת ה' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען החרימם, מכלל ששלחו להם לשלום ולא קבלו. /השגת הראב"ד/ אבל שבעה עממין ועמלק וכו'. א"א זה שבוש אלא שיכול לומר השלימו לקבל המצות. +

20 - תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נו עמוד ב

תנא: נעמן גר תושב היה; נבזראדן גר צדק היה. מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק; מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים; מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים.

21 - מנות הלוי עמ' קיז

22 - גליוני הש"ס גיטין דף נו:

מבני בניו של המן למדו תורה כו' נ"ב בס' תפארת שלמה להרב הצדיק ר' שלמה מראדאמסק ז"ל הקשה דהא מבואר בפסיקתא פיסקא דזכור את אשר עשה לך עמלק דאין מקבלין גרים מזרע עמלק וא"כ איך במני בניו של המן כו' ע"ש ולק"מ דמשכחת באשה מזרע עמלק שנישאת לעכו"ם שאינו מזרע עמלק וילדה לו בן דהבן ההוא איננו מתייחס לזרע עמלק דבעכו"ם הלך אחר הזכר כמבואר ביבמות עח: וא"כ הבן השוא וכל יוצאי חלציו שפיר מקבלין אותן ועל כזה הכונה כאן והא דאמר מבני בניו לאו דוקא רק הכונה יוצאי חלציו ע' רש"י פסחים צד: ד"ה בן בנו ועמ"ש על הגליון לעיל נו: [כתוב שם זו"ל: "יצתה ב"ק ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע נ"ב דוגמתו פסחים צד. יצתה ב"ק ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של נמרוד הרשע ותיבות בן בנו בשניהם לאו דוקא רק דהיה מזרעו ועיין תוס' חגיגה יג. ד"ה בן בנו ועיין שו"ת חיים שאל סימן סח עכ"ל]

23 - עמק ברכה עמ' קכו

הנה לכאורה משמע דגם בדיעבד אם קבלו גרים מזרע עמלק אינם נעשים גרים. דהרי הבן גר עמלקי שהרגו דוד כבר נתגייר אביו ואעפ"כ הרגו דוד מטעם זה שאין מקבלין מהם גרים הרי דלא חלה הגירות וזה תמוה מאד, דלא מצינו בכל הש"ס שיהא נזכר זה הדין דזרע עמלק אין גירותן גירות! ועוד הרי איתא להדיא בגיטין דף נו דמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק והמן הרי הוא מזרע עמלק. ונראה דודאי זה הדין דאין מקבלים מהם גרים אינו אלא מפני המצות עשה של מחיית עמלק. וא"כ בדיעבד אם קבלו אותם ודאי דהווי גרים וחלה גירותן ובבן גר עמלקי דדוד צריך לומר שלא האמין לו שנתגייר אביו, כיון שאין מקבלים מהם גרים מסתמא שום בית דין לא קיבל אותו לגייר ומפני זה הרגו. והא דקבלו גרים מבני בניו של המן צ"ל דלא ידעו תחלה שהם מזרעו ולאחר הגירות אז נתברר שהם מזרע עמלק. אך קשה מהכתוב בישעיה פרשה מד פסוק ד' וצמחו בבין חציר כערבים על יבלי מים ופרש"י וצמחו בבין חציר בתוך עמלק ע"י גרים שיתוספו עליכם בין חציר הוא עמלק שנאמר עליו והיתה נוה תנים חציר לבנות יענה עכ"ל משמע מזה דמקבלים אותו לכתחלה וצ"ע.

24 - חזון איש יורה דעה סימן קנו אות ה'

ובגמרא סנהדרין צו: אמרו מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק והיינו שבאו מבני בניו להתגייר וקבלו אותן ואע"ג דאגג אביהם נכנס במלחמה מ"מ בני בניו שלא בשעת מלחמה מקבלין אותן ומיהו מכאן אין להוכיח דמקבלין גרים מעמלק די"ל דבני בניו נתערבו באחרים וקבלו אותם ומ"מ למדנו מדברי הר"מ והר"א דאם באים להתגייר מקבלין אותן והא דאיתא במכילתא שלהי בשלח דמשאר אומות שבאין להתגייר מקבלין אותן ומעמלק אין מקבלין אותן ואמרו שלא יניח נין ונכד תחת השמים לעמלק, היינו לאחר שנכנסו למלחמה אין מקבלין אותן דבשאר אומות מקבלין אף אח"כ וכמש"כ תו' סוטה לה: ולא יניח ד' נין ונכד לעמלק היינו בעושה מעשה עמלק כדאמרו ע"ז י: בקרא ולא יהיה שריד לבית עשו בעושה מעשה עשו, והא דאמרו במכילתא שם נזכר דוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבנו אם יבוא מכל האומות שבעולם להתגייר שיקבלוהו ומביתו של עמלק שלא יקבלוהו צ"ל דגר עמלקי זה היה במלחמה והלך ונתגייר וקבלוהו ודוד אמר שיקבלוהו שלא כדין כיון שהיה במלחמה.

25 - שבט הלוי שם

והחזון איש חילק בין שעת מלחמה דאסור בין שלא בשעת מלחמה דמותר לקבלו ראייה ממאמרם ז"ל מבני בניו של המן למדו ישראל תורה בבני ברק אם כי יש לדחות דנתערבו במשפחות אחרים. הנה לענ"ד שיטת הרמב"ם יראה יותר דלית ליה האי מכילתא לדינא דפשיטא לי דאלו היה מחלק הרמב"ם כמש"כ החזון איש ושם בפ"ו ממלכים מדבר באופן שאינו שעת מלחמה כאשר ביאר בחזון איש א"כ הו"ל להרמב"ם להביא חז"ל זה שבמכילתא דקאמר ר' אליעזר שם נשבע הקב"ה בכסא הכבוד שלו אם יבא מכל הומות שיקבלו ולעמלק ולביתו לא יקבלוהו וכו' הרי הדין שלא לקבל הוא הדין הפשוט ומבואר בקרא לר"א ומשא"כ החידוש של הרמב"ם דשלא בשעת מלחמה מותר הרי אינו מפורש עכ"פ בעמלק ואיך הניח הרמב"ם הפשוט ומבואר להדיא בחז"ל והביא מה דלא מפורש דאין זה דרך רבינו הרמב"ם. ומזה יראה דדעתו של הרמב"ם דדוקא ר' אליעזר אית ליה הכי במכילתא שם ואנן קיי"ל כשאר דרשות של אידך תנאים במכילתא ולדידהו מקבלים בכל אופן.

26 - שבט הלוי שם

באופן שאיני ראה שום פקפוק בקבלת גרמנים לגרי צדק אם באים באמת וצדק לחסות תחת כנפי השכינה דיש ס"ס לדינא להקל, חדא פשוטו של הרמב"ם דמקבלים אותם וספק גם אם קבלה הנ"ל נכונה אם הבא לפנינו הוא בכלל עמלקי, ונהי דאם היה בא מעשה לפנינו בעמלקי ממש היינו מעיינים עוד פעם לחוש לדברי המכילתא עכ"פ לכתחילה אבל בנדון שכ' כב' לא ראיתי מקום לחוש.